

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.656/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Kovács Attila Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovács Attila Krisztián ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mester Csaba ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla Pf.I.20.032/2017/8/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tatabányai Törvényszék 20.P.20.319/2015/26.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes egyebek mellett több zenés műsort vezet különböző médiumokban, ezen műsorok szervezését a felperes házastársa által

vezetett gazdálkodó szervezet végzi. A műsorban fellépő zenészekről, együttesekről a megjelenésért általában fellépési díjat kér a gazdálkodó szervezet.

- [2] Az alperes szólózenészként és egy együttes frontembereként maga is 2007-től fellépéseket vállal. A felperes és az alperes megismerkedtek egymással ennek kapcsán, és az alperes lehetőséget kapott arra, hogy a felperes által vezetett műsorokban is fellépjen. Köztük nem történt megállapodás abban, hogy az alperes a fellépésekért díjat fizetne vagy kapna, azonban az felmerült, hogy a felperes által is használt, és a felperes házastársa által vezetett gazdálkodó szervezet tulajdonában álló ... iroda felújításra szorul. Az alperes felajánlotta, hogy a felújítást elvégzi, az ellentételezésről konkrét megállapodás nem történt. A felperes által biztosított vállalkozók a felújítást elvégezték. A felperes és a házastársa által vezetett gazdálkodó szervezet arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes részére biztosított fellépési lehetőségekért cserébe történik a felújítás, ezzel szemben az alperes arra az álláspontra helyezkedett, hogy a költségeit meg fogják téríteni. A felújítási munkák 2011-ben fejeződtek be.
- [3] Az alperes az általa finanszírozott felújítási munkálatok költségét 5.100.000 forintban határozta meg. Az alperes 2011-ben, majd 2015-ben is felszólította magát a felperest a felújítási költségek megfizetésére.
- [4] Az alperesben az a meggyőződés alakult ki, hogy a felperes tartozik neki a felújítás költségeivel. Miután az írásos megkeresések és a személyes találkozás eredményre nem vezetett, úgy döntött, hogy a nyilvánossághoz fordul. Ennek érdekében a rendőrségtől kért és kapott engedélyt arra, hogy a felperes egyik fellépésének idejében a fellépés helyszíne mellett 2015. augusztus 15-én ... demonstrációt tarthasson. Ez abból állt, hogy az egyszemélyes demonstráció során az alperes megafonon keresztül azt ismételte, hogy „..., add meg a pénzem!”.
- [5] A demonstrációt követően az alperest több sajtótermék is megkereste, akiknek az alperes nyilatkozatot adott. A ... című napilap ... számában jelent meg cikk, amelynek címe: „..., add meg a pénzem!” volt. A cikkben a következő alperesi nyilatkozat szerepelt: „Én csináltam az ... irodáját, volt már legalább öt éve, de elfelejtett kifizetni. 5.100.000 forintért újítottuk fel az irodát, hónapokon át dolgoztunk. Négy éve szeptemberben elmentem hozzá, és rögzítettem a beszélgetésünket. ... elismerte, hogy tartozik, de visszájára fordította a dolgot. Azt mondta, többbe került az, hogy nála szerepeltem, mint amennyiért felújítottam az irodáját. Örüljek, mondta, hogy a műsorában voltam, és ingyen szerepelhettem, mert ő több embertől pénzt kér ezért. Még nevesíti is az embereket a hangfelvételen. Én is sokszor felléptem nála, mondjuk tőlem nem kért pénzt, de nem is adott.” A cikket több más sajtótermék és internetes újság is átvette. Az ügyben a felperes is adott sajtónyilatkozatokat.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét azzal, hogy 2015. augusztus 15-én ... egy megafont használva nagy nyilvánosság előtt azt jelentette ki a felperesről, hogy „...., add meg a pénzem!", vagyis a felperes tartozik neki. Kérte annak megállapítását is, hogy az alperes azzal is megsértette a jóhírnevét, hogy a 2015. augusztus 17-én megjelent cikkben (...), valamint annak internetes változata (...) valótlanul állította, hogy a felperes tartozik neki. Kérte az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására, és kérte eltiltását a további jogsértéstől. Kérte az alperes elégtétel adására kötelezését oly módon, hogy az alperes saját költségén két országos napilapban (... és ...) tegye közzé az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését, és fejezze ki sajnálkozását. Kérte továbbá az alperest 600.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni.
- [7] A felperes kifejtette, hogy az alperes valótlanul állította, hogy a felperes tartozna neki. A felperes azt önmagában nem vitatta, hogy az alperes a felperes házastársa által vezetett rendezvényszervező cég irodáját felújította, amelyért ő pénzt nem kért, mire tekintettel viszont ellenszolgáltatás nélkül léphetett fel a rendezvényszervező cég által szervezett, a felperes által vezetett zenei műsorban (műsorsorozatban). A felperes hangsúlyozta, hogy az alperes valótlan és jogtalan követeléssel lépett fel, amely ráadásul el is évült. A felperes állította, hogy az alperes valótlan állítása alkalmas volt arra, hogy a felperessel szembeni bizalmat megrendítse, melyre tekintettel több általa vezetett rendezvény, fellépés elmaradt, ami ráadásul számára közvetlen anyagi kárt is okozott.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadása szerint kijelentései nem jelentettek mást, mint hogy ő egy pénzösszeget követel a felperestől, amelynek megfizetésére őt korábban fel is szólította. Az ellenkérelem szerint a kijelentés nem jelenti azt, hogy a felperes minden kétséget kizáróan tartozna az alperesnek, csak azt, hogy az alperes ezt így gondolja, ez az ő véleménye, ezért nem sérthette meg a felperes személyiségi jogait.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Rögzítette, hogy a jóhírnév sérelme csak akkor állapítható meg, ha a valóságnak nem megfelelő közlések történnek. Az elsőfokú bíróság szerint a kereset tárgyává tett alperesi nyilatkozatoknak a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott jelentése az, hogy az alperes pénzt követel a felperestől, mert úgy véli (gondolja), hogy a

felperes tartozik neki. Az elsőfokú ítélet szerint ez a tényközlés - figyelemmel arra is, hogy az alperes nem tett olyan kijelentést, mely szerint a felperes tartozása objektíve fennállna - valós. Az elsőfokú bíróság szerint a sérelmezett alperesi közlés az alperes saját szubjektív ténytudatára, és nem a tartozás objektív fennálltára vagy fenn nem álltára vonatkozott. Az elsőfokú bíróság szerint ezért a jelen perben nincs annak jelentősége, hogy az alperesnek van-e jogszerű követelése a felperestől, illetve az elévült-e. A törvényszék arra is rámutatott, hogy a B... című napilapban kifejezetten ismertették a felperes alperesével ellentétes álláspontját is.

- [10] Az elsőfokú bíróság a megítélt perköltség vonatkozásában az elsőfokú ítéletet kijavította azzal, hogy a 305.200 forintos perköltséghez 82.404 forint Áfa tartalom járul. A másodfokú bíróság ehhez képest nem talált olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna, mert így a kihirdetett és az írásba foglalt ítélet között nem állt már fenn a fellebbezésben hivatkozott perköltséggel kapcsolatos eltérés.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a felújítási munkálatok irányításában a felperes maga is tevékenyen részt vett, mind az alperes, mind az alperes alvállalkozói irányában megrendelőként járt el. A másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy a jelen per eldöntése szempontjából lényegtelen, hogy a felújítási munkálatok 2010-ben vagy 2011-ben végződtek.
- [12] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte véleménynyilvánításként a demonstráción elhangzottakat, illetve az újságcikkben tett alperesi nyilatkozatot. A jogerős ítélet szerint ugyanis mindkét közlés arra vonatkozott, hogy az alperes azt állította, hogy a felperesnek vele szemben tartozása áll fenn, amit nem akar megfizetni. Ehhez képest pedig a sérelmezett kijelentések valóságtartalmának bizonyítása a másodfokú bíróság szerint az alperesre hárult. A jogerős ítélet szerint figyelembe kell venni ugyanakkor azt, hogy a személyiségi jogi perben nincs arra lehetőség, hogy a bíróság a felek közötti kötelmi jogviszonyt érdemben elbírálja, vagy annak tartalmát illetően akárcsak érdemben állást foglaljon. A másodfokú ítélet szerint a személyiségi jog megsértésének megállapítására irányuló perben a fennálló követelésre vonatkozó közlés valóságtartalma akkor tekinthető bizonyítottnak, ha az alperes igazolja, hogy megalapozottan áll fenn igénye a felperessel szemben, vagy az általa ismert körülményekből okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy követelését a felperessel szemben érvényesítheti, és a tartozást a felperes részben sem egyenlítette ki, továbbá a felek közötti elszámolási vita nem alakult ki.
- [13] A másodfokú bíróság a kiegészített bizonyítás adataihoz képest arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes mind az alperes, mind az alperes munkásai és alvállalkozói felé megrendelőként járt el.

Ezt a másodfokú bíróság szerint alátámasztotta ... tanúvallomása, valamint ... és ... tanúvallomásával. A másodfokú bíróság szerint ennek lerontására nem volt alkalmas a felperes házastársának, ... az ezzel ellentétes tartalmú nyilatkozata. Ő a felperessel fennálló rokoni viszonya miatt a jogerős ítélet szerint nem volt elfogulatlannak tekinthető. A másodfokú bíróság az általa észlelt ellentmondásokra figyelemmel az érdektelen tanú vallomását fogadta el a tényállás alapjaként. Nem volt arra nézve peradat, hogy a jelen eljárást megelőzően a felperes az alperesi követelést azzal hárította volna el, hogy a felújítás díjazását az alperes a felperes házastársa által vezetett gazdasági vállalkozástól követelhetné. Az alperes által csatolt és a felperes által tartalmát és valódiságát illetően nem vitatott hangfelvétel alapján a felek között nem volt olyan elszámolási vita, amely szerint a felperes az általa biztosított fellépési lehetőségekkel szemben számolta volna el az alperes felé fennálló tartozását, vagy a kivitelezés során egyébként hibás teljesítésre hivatkozott volna.

- [14] A jogerős ítélet szerint nem a jelen perre tartozik annak vizsgálata, hogy mindezen tevékenység ellenére a polgári jog kötelmi szabályai szerint a felperes minősült-e valóban megrendelőnek, mert ennek a kérdésnek az eldöntése a felek közötti kötelmi jogi jogvitában kerülhet sor. A jogerős ítélet szerint a felperes által hivatkozott jogsértés szempontjából irreleváns, hogy a tartozás elévült-e, az mikor vált esedékessé, mivel a bíróság előtt ki nem kényszeríthető naturális obligatio nem jelenti egyúttal azt is, hogy a követelés egyébként ne állna fenn.
- [15] Összességében a jogerős ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes bizonyítani tudta a kereseti kérelem tárgyává tett sérelmezett kijelentés valóságtartalmát a jelen per keretei között az itt szükséges mértékben, ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött, amikor a felperes keresetét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresettel egyező tartalmú ítélet meghozatalát, továbbá perköltség megítélését. A felperes szerint a jogerős ítélet megsértette a Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdését, a Pp. 3. § (3) bekezdését és 173. §-ának (4) bekezdését is. A felperes szerint helytelenül értékelte a jogerős ítélet a tanúvallomások tartalmát. Álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az, hogy ő bármilyen módon saját személyében bármilyen pénzüsszeggel tartozna az alperesnek. Ha egyszer nem jött létre semmilyen megállapodás, közömbös, hogy az alvállalkozónak egyébként milyen tudattartalma volt a megrendelő személyét illetően. A felperes szerint egyébként ha és amennyiben létrejött megállapodás, az alperes csak a felesége által vezetett céggel kerülhetett jogviszonyba.

- [17] Külön kifogásolta a felperes, hogy bár a bizonyítást a másodfokú bíróság kiegészítette, ennek során nem adott arra lehetőséget, hogy az ellentmondásokat tisztázzák, a felperes, illetve házastársa a tanúk nyilatkozataához érdemben hozzászóljon. A felperes szerint az alperes tudatában volt annak, hogy valójában közöttük jogviszony nem jött létre, ebből eredően nem is lehet az alperesnek vele szemben követelése. Az alperes a nyilvános szerepléssel, illetve sajtónyilatkozataival csupán a személye körül kívánt felhajtást előidézni, szenzációt kelteni, egyébként pedig a felújítási munkálatok már 2009-ben befejeződtek. A felperes előadta azt is, hogy folyamatos fellépési lehetőséget biztosított az alperesnek több éven keresztül a ... című műsorsorozatban anélkül, hogy az ezzel járó költségeket az alperesnek fizetnie kellett volna.
- [18] A felülvizsgálati kérelem a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti szabályok megsértését abban látta, hogy a másodfokú bíróság nem hívta fel őt arra, hogy az elszámolást igazolja a cég és az alperes között, így erre nézve iratokat sem tudott csatolni, illetve tanúkat sem tudott bejelenteni. Sérelmezte továbbá azt, hogy az eljáró bíróságok az alperes kijelentéseivel okozott károkat bizonyítani hivatott tanú vagy tanúk meghallgatását nem foganatosították. Az elszámolási jogviszony hiányát illetően azt is előadta a felperes, hogy az alperes sem részére, sem a felesége által vezetett vállalkozás részére nem bocsátott ki számlát. A hangfelvétel kapcsán a felperes előadta, hogy abban valóban volt szó arról, hogy az alperes végzett munkát a cég irodájában, de azt is tartalmazta, hogy mi lett volna a felperes házastársa által vezetett cég részéről a kompenzáció (ellenszolgáltatás nélkül fellépési lehetőség biztosítása az alperesnek). A felperes külön előkészítő iratban foglalkozott azzal, hogy az alperes személyét hiteltelenítse azzal, hogy őt tartalmilag kuruzslónak, illetve gázlopási ügy gyanúsítottjának tüntette fel.
- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, jogi képviselőjének adott meghatalmazását ugyan csatolta, de a jogi képviselő, illetve bejelentett helyettese a tárgyaláson nem jelent meg, nyilatkozatot egyáltalán nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [21] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és

egybevetésének. Ez alól szigorú kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival. Ilyen körülményt a jelen esetben a bíróság nem észlelt.

- [22] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok a törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.
- [23] Következetes és egyértelmű a bírói gyakorlat abban, hogy a személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva eleve alkalmatlan bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére is. A jelen perben tehát érdemben nem dönthető el a peres felek jogvitája az alperes által állított vállalkozási szerződés (irodafelújítás), illetve a felperes állított beszámítás (szereplési lehetőséggel kompenzáció) tekintetében.
- [24] Mindebből az következik, hogy az alperes demonstrációja során elhangzott, illetve a ... című napilapban megjelent álláspontja (a felperes meghatározott pénzüsszeggel tartozik neki) az eset összes körülménye alapján a kialakult helyzetről alkotott alperesi értékelés, azaz vélemény. Ez a vélemény az elvégzett tényleges munkára figyelemmel nem tekinthető teljesen légből kapottnak, kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó, sértő, megalázó, ezért személyiségi jogi védelmet nem vált ki. Miután a peres felek személyesen eltérően nyilatkoztak arról, hogy egymás között miben állapodtak volna meg, és a megállapodásról (akár a felperes és az alperes, akár a felperes házastársának vállalkozása és az alperes között) semmilyen írásos dokumentum nem készült, további érdemi bizonyítás felvétele érdemben valóban sürgőssé volt. Nem mulasztott tehát a másodfokú bíróság akkor, amikor nem adott a felperesnek további bizonyítási tájékoztatást.
- [25] Fontosnak tartja a Kúria rögzíteni azt is, hogy a bíróságnak a mérlegelése során nem a felperes szubjektív sértettség-érzéséből kell kiindulnia, hanem külső, objektív mércét kell alkalmaznia, vagyis figyelemmel kell lennie a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Az is mérlegelési szempont, hogy a kialakult vitában a felperes is lehetőséget kapott arra úgy a sajtóban, mind a televízióban, hogy saját álláspontját kifejtse erről a vitáról.
- [26] Összességében megállapítható volt, hogy a másodfokú bíróság döntése, azaz a kereset elutasítása érdemben helytálló volt, még akkor is, ha az indokolást a Kúria módosította. Miután azt helyesen ítélte meg a másodfokú bíróság, hogy a kereset jogalapja hiányzik, nem követett el mulasztást akkor, amikor a jogkövetkezmények vonatkozásában felajánlott bizonyítást mellőzte.
- [27] Szükségesnek tartja a Kúria annak rögzítését, hogy a jelen döntés a

korábbiakból következően semmilyen állásfoglalást nem jelent abban a kérdésben, hogy az alperest ténylegesen megilleti-e az általa követelt vállalkozói díj, vagy sem, illetve arról sem, hogy a követelés elévült-e vagy sem. A Kúria szerint a jogerős ítélet a tanúvallomások tartalmának értékelésénél nem követett el olyan hibát, amely az ügy érdemi elbírálására kihatással lett volna, figyelemmel arra is, hogy a Kúria az elsőfokú bírósággal egyezően arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a perrel érintett esetekben a véleményét fejezte ki, és nem azért utasította el a felperes keresetét, mert arra a következtetésre jutott volna, mint a másodfokú bíróság, miszerint az alperes vállalkozással kapcsolatos előadásait bizonyítani tudta volna.

- [28] Mindezekre figyelemmel a Kúria a kereset elutasításában helytálló jogerős döntést hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [29] Ptk. 2:42. § (2) bekezdés, 2:43. § d) pont, 2:45. § (2) bekezdés, Pp. 275. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés.

Záró rész

- [30] A felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria tárgyaláson bírálta el. A felperes pervesztes lett, ezért köteles a felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére. A pernyertes alperes jogi képviselője felülvizsgálati szakaszban érdemi tevékenységet a bíróság számára érzékelhetően nem végzett, tárgyaláson sem ő, sem bejelentett helyettese nem jelent meg, nyilatkozatot egyáltalán nem tett, ezért az alperes részére a Kúria perköltséget nem ítél meg. Miután a Kúria a kereset jogalapját nem találta megalapozottnak, az igényelt jogkövetkezményekkel értelemszerűen nem foglalkozott.

Budapest, 2019. május 15.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

S.K.

bírósági ügyintéző